# Nr 1

**Utbildningsutskottets betänkande i anledning av Kungl. Maj:ts i propositionen 1972: 1 gjorda framställningar om anslag för budgetåret 1972/73 till utbildning inom kulturområdet m. m. jämte motioner.**

## Utbildningsdepartementet m. m.

1. **Utbildningsdepartementet m. fl. anslag.** Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts i propositionen 1972: 1, bilaga 10, framlagda förslag (punkterna A 1—A 3, s. 11 i utdrag av statsrådsprotokollet över utbildningsärenden för den 3 januari 1972) och hemställer

att riksdagen för budgetåret 1972/73 anvisar

1. till *Utbildningsdepartementet* ett förslagsanslag av 10 297 000 kr.,
2. till *Kommittéer m. m.* ett reservationsanslag av 15 200 000 kr.,
3. till *Extra utgifter* ett reservationsanslag av 550 000 kr.

## Utbildning inom kulturområdet

2. **Akademien för de fria konsterna med konsthögskolan: Utbildningskostnader.** Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag (punkt B 57, s. 117—119) och hemställer

att riksdagen till *Akademien för de fria konsterna med konsthögskolan: Utbildningskostnader* för budgetåret 1972/73 anvisar ett förslagsanslag av 4 021 000 kr.

3. **Akademien för de fria konsterna med konsthögskolan: Undervisningsmateriel m. m.** Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag (punkt B 58, s. 119—120) och hemställer

att riksdagen till *Akademien för de fria konsterna med konsthögskolan: Undervisningsmateriel m. m.* för budgetåret 1972/73 anvisar ett reservationsanslag av 498 000 kr.

4. **Konstfackskolan: Utbildningskostnader. Konstfackskolan: Undervisningsmateriel m. m.** Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag (punkterna B 59—B 60, s. 120—123) och hemställer

att riksdagen

1. bemyndigar Kungl. Maj:t att godkänna avtal mellan staten och Stockholms kommun om fördelningen av kostnader för konstfackskolan under budgetåret 1972/73,
2. till *Konstfackskolan: Utbildningskostnader* för budgetåret 1972/73 anvisar ett förslagsanslag av 9 510 000 kr.,
3. till *Konstfackskolan: Undervisningsmateriel m. m.* för budgetåret 1972/73 anvisar ett reservationsanslag av 553 000 kr.

5. **Musikhögskolorna: Utbildningskostnader.** Kungl. Maj:t har (punkt B 61, s. 123—129) föreslagit riksdagen att till Musikhögskolorna: Utbildningskostnader för budgetåret 1972/73 anvisa ett förslagsanslag av 13 446 000 kr.

I motionen 1972: 1157 av herrar Stjernström (c) och Hansson i Skegrie (c) hemställs att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t uttalar

1. att svensk folkmusik erhåller större utrymme i läroplanerna för musikundervisning i de skolor där musikundervisning förekommer och främst i grundskolan,
2. att läroböckerna för musikundervisning utökas med ett större antal folkmelodier,
3. att folkmusikens roll accentueras vid musiklärarutbildningen.

*Utskottet.* Våren 1970 tog statsmakterna ställning till vissa allmänna riktlinjer för den framtida musikutbildningen (prop. 1970: 25, SU 1970: 108, rskr 1970: 274). Besluten innebar bl. a. att en reform av den högre musikutbildningen skulle genomföras successivt med början budgetåret 1971/72. Planeringsarbetet för denna reform bedrivs i huvudsak inom en organisationskommitté (OMUS), vilken också svarat för anslagsframställningen för budgetåret 1972/73.

Som ett led i den pågående reformverksamheten har de två musikkonservatorierna i Göteborg och i Malmö förstatligats med ingången av innevarande budgetår, vilket innebär att i landet nu finns tre musikhögskolor. Bland åtgärder som vidtagits för att förändra och bygga ut musiklärarutbildningen bör nämnas den nya utbildning av lärare i musik och annat ämne som anordnas fr. o. m. höstterminen 1971. I denna utbildning, som är förlagd till Göteborg, ingår en särskild ämnesutbildning i musik som leds av OMUS. F. n. är 24 studerande antagna till denna särskilda utbildning. Departementschefen föreslår att 48 studerande skall tas in nästa läsår och beräknar härför erforderliga medel. Utskottet biträder förslaget.

Enligt den förra året godtagna tidsplanen för reformarbetet skall den högre kyrkomusikerutbildningen reformeras med början nästa läsår. Det nu redovisade förslaget till ny utbildning följer enligt statsrådsprotokollet

till alla delar tidigare beslutade riktlinjer. Den nya utbildningen leder inte till några kostnadsförändringar för nästa budgetår. Utskottet har inte funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag.

Med anledning av yrkandena i motionen 1972: 1157 bör först framhållas att folkmusikens ställning förstärkts redan i den av OMUS fr. o. m. innevarande läsår i Göteborg anordnade särskilda ämnesutbildningen i musik. Denna utbildning är av provisorisk karaktär och har genomförts i avvaktan på en slutlig reform av musiklärarutbildningen. Utskottet har inhämtat att OMUS i sitt arbete beaktar önskemål om ökat utrymme för folkmusiken. Genom läroplan för grundskolan (Lgr 69) har folkmusiken fått en given plats i skolans musikliv. Denna och andra läroplaner överses liksom läroböckerna successivt, därvid mot varandra får vägas olika angelägna önskemål. Utskottet anser att ifrågavarande motion mot bakgrund av det anförda inte bör föranleda någon riksdagens åtgärd.

Under åberopande av det anförda hemställer utskottet

att riksdagen

1. till *Musikhögskolorna: Utbildningskostnader* för budgetåret 1972/73 anvisar ett förslagsanslag av 13 446 000 kr.,
2. avslår motionen 1972: 1157.

6. **Musikhögskolorna: Undervisningsmateriel m. m. med flera anslag.** Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag (punkterna B 62—B 65, s. 129—141) och hemställer

att riksdagen för budgetåret 1972/73 anvisar

1. till *Musikhögskolorna: Undervisningsmateriel m. m.* ett reservationsanslag av 327 000 kr.,
2. till *Statens scenskolor* ett förslagsanslag av 6 309 000 kr.,
3. till *Statens dansskola* ett förslagsanslag av 1 989 000 kr.,
4. till *Dramatiska institutet* ett förslagsanslag av 6 287 000 kr.

7. **Bibliotekshögskolan: Utbildningskostnader. Bibliotekshögskolan: Undervisningsmateriel m. m.** Kungl. Maj:t har (punkterna B 66—B 67, s. 141—147) föreslagit riksdagen att

1. bemyndiga Kungl. Maj:t att vid bibliotekshögskolan inrätta en ordinarie tjänst som rektor,
2. till Bibliotekshögskolan: Utbildningskostnader för budgetåret 1972/73 anvisa ett förslagsanslag av 2 488 000 kr.,
3. till Bibliotekshögskolan: Undervisningsmateriel m. m. för budgetåret 1972/73 anvisa ett reservationsanslag av 450 000 kr.

I motionen 1972: 515 av herr Wikström m. fl. (fp, c) hemställs att riksdagen till Bibliotekshögskolan: Undervisningsmateriel m. m. för budgetåret 1972/73 anvisar ett reservationsanslag av 650 000 kr.

*Utskottet.* Den 1 juli 1972 skall enligt tidigare fattat beslut inrättas en bibliotekshögskola i Borås (prop. 1971: 52, UbU 1971: 19, rskr 1971: 189). Skolan, som t. v. dimensioneras för en årlig intagning av 360 studerande, skall svara för den egentliga yrkesutbildningen för bibliotekarier för verksamhet inom folkbibliotek, forskningsbibliotek och skolbibliotek.

Den nya bibliotekarieutbildningen delas upp på två stadier. Det första stadiet innefattar antingen universitets/högskoleutbildning eller yrkesverksamhet eller en kombination av sådan utbildning och yrkesverksamhet. Det andra stadiet skall utgöras av en tvåårig yrkesinriktad utbildning vid bibliotekshögskolan. Utbildningen vid denna avses vara sammanhållen under de tre första terminerna och uppdelad på två linjer, en för folk- och gymnasiebibliotekarier och en för forskningsbibliotekarier, under den fjärde terminen.

Utskottet tillstyrker att Kungl. Maj:t erhåller bemyndigande att vid bibliotekshögskolan inrätta en tjänst som rektor och har inte heller i övrigt funnit anledning till erinran mot vad Kungl. Maj:t under anslagsrubriken Bibliotekshögskolan: Utbildningskostnader anfört och föreslagit. Utskottet tillstyrker sålunda att för ändamålet anvisas 2 488 000 kr.

I likhet med organisationskommittén för bibliotekarieutbildningen anser departementschefen att ett undervisningsbibliotek måste byggas upp i anslutning till högskolan. Undervisningsbiblioteket kommer att tillföras de boksamlingar som nu finns vid skolöverstyrelsens biblioteksskola, ävensom viss litteratur från olika forskningsbiblioteks dubblettsamlingar. I statsrådsprotokollet slås fast att det därutöver behövs vissa kompletteringar. Departementschefen anför att omfattningen av kompletteringsbehoven är beroende av bl. a. vad som i övrigt händer på biblioteksområdet och erinrar om att forskningsbiblioteksrådet i skrivelse den 8 december 1971 föreslagit att ett svenskt interurbanlånebibliotek för periodica skall inrättas. Rådet har inte tagit ställning till det föreslagna bibliotekets lokalisering.

För komplettering och underhåll av högskolans bibliotek föreslås i statsverkspropositionen ett belopp av 450 000 kr. I motionen 1972: 515 föreslås en med 200 000 kr. till 650 000 kr. ökad medelsanvisning.

Som departementschefen framhållit kommer tillgången på goda biblioteksresurser att vara av stor betydelse för undervisningen vid bibliotekshögskolan. Med hänsyn till det statsfinansiella läget har utskottet dock ansett sig böra godta att medelsanvisningen för nästa budgetår begränsas till 450 000 kr. Vid detta ställningstagande har utskottet utgått från att bibliotekshögskolans behov snarast möjligt tillgodoses. Utskottet tillstyrker sålunda Kungl. Maj:ts förslag och avstyrker bifall till förevarande motionsyrkande.

Under åberopande av det anförda hemställer utskottet

att riksdagen

1. bemyndigar Kungl. Maj:t att vid bibliotekshögskolan inrätta en ordinarie tjänst som rektor,
2. till *Bibliotekshögskolan: Utbildningskostnader* för budgetåret 1972/73 anvisar ett förslagsanslag av 2 488 000 kr.,
3. med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionen 1972: 515 till *Bibliotekshögskolan: Undervisningsmateriel m. m.* för budgetåret 1972/73 anvisar ett reservationsanslag av 450 000 kr.

## Uppskjutna frågor

8. **Uppskjutna frågor.** Utskottet kommer senare under sessionen att yttra sig beträffande Kungl. Maj:ts under följande avsnitt och punkter framlagda förslag, nämligen

avsnittet D Skolväsendet,
avsnittet E Högre utbildning och forskning,
avsnittet F Lärarutbildning,
avsnittet G Vuxenutbildning,
punkten II: 17 Byggnadsarbeten vid universiteten m. m.,
punkten IV: 7 Lånefonden för studentkårlokaler,

vilket utskottet här anmäler.

Stockholm den 10 februari 1972

På utbildningsutskottets vägnar

STIG ALEMYR

*Närvarande vid ärendets slutbehandling:* herrar Alemyr (s), Wikström (fp), Larsson i Staffanstorp (c), Mårtensson (s), Richardson (fp), Jönsson i Arlöv (s), Nordstrandh (m), Wiklund i Härnösand (s), Elmstedt (c), Gustafsson i Barkarby (s), fru Gradin (s), herrar Johansson i Skärstad (c), Berndtson i Linköping (vpk), Sundgren (s) och Strindberg (m).

### Reservation

vid *punkten 7* (Bibliotekshögskolan: Utbildningskostnader. Bibliotekshögskolan: Undervisningsmateriel m. m.)

av herrar Wikström (fp), Larsson i Staffanstorp (c), Richardson (fp), Elmstedt (c) och Johansson i Skärstad (c) som anser

*dels* att det stycke i utskottets yttrande på s. 4 som börjar med »Som departementschefen» och slutar med »förevarande motionsyrkande» bort ersättas med text av följande lydelse:

»Organisationskommittén för bibliotekarieutbildningen har räknat fram ett medelsbehov av 1 milj. kr. för uppbyggnad av undervisningsbiblioteket och föreslagit att 500 000 kr. anvisas redan innevarande budgetår och att 250 000 kr. ställs till förfogande under vart och ett av budgetåren 1972/73 och 1973/74. För de löpande kostnaderna för bokinköp och bokbindning m. m. har kommittén begärt 500 000 kr. för budgetåret 1972/73. Det sammanlagda medelsbehovet för budgetåren 1971/72 och 1972/73 uppgår sålunda enligt kommitténs beräkningar till 1 250 000 kr. Från lotterimedel har anvisats 100 000 kr. Den för nästa budgetår av Kungl. Maj:t föreslagna medelsanvisningen uppgår till 450 000 kr. Mot beloppet 1 250 000 kr. skall sålunda ställas beloppet (100 000+450 000=) 550 000 kr. Detta betyder en reducering med 56 % i förhållande till organisationskommitténs förslag.

Av lokaliseringspolitiska skäl har bibliotekshögskolan förlagts till Borås. En konsekvens av detta beslut är att kostnaderna för anskaffning av böcker, de studerandes viktigaste läromedel, måste bli högre än om högskolan lokaliserats till en ort med andra biblioteksförhållanden än de i Borås. Det synes ofrånkomligt att man nu i någon mån tar konsekvenserna av lokaliseringsbeslutet.

Uppenbart är att skolans eget referensbibliotek måste fylla vissa elementära krav om de studerande skall kunna ges en adekvat utbildning. Även studerande som under de närmaste åren tas in på högskolan för att där komma i åtnjutande av utbildning bör få en så långt som möjligt fullgod utbildning och kan inte vara betjänta av att ett interurbanlånebibliotek eventuellt börjar byggas upp i Borås sedan deras utbildning vid bibliotekshögskolan är avslutad.

Den så sent som förra året beslutade utbildningsreformen bör ges ett bättre innehåll genom en i förhållande till Kungl. Maj:ts förslag ökad medelsanvisning till bokinköp. Utskottet tillstyrker därför yrkandet i motionen 1972: 515.»

*dels* att utskottets hemställan under 3 bort ha följande lydelse:

3. i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och med bifall till motionen 1972: 515 till *Bibliotekshögskolan: Undervisningsmateriel m. m.* för budgetåret 1972/73 anvisar ett reservationsanslag av 650 000 kr.